

7/12/2023

Pim Koolwijk

KENNISDAG BREDE REGELING COMBINATIEFUNCTIES

Beweegvaardigheid van het jonge kind > Start(V)aardig onderzoek

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Wat is *jouw* relatie met het thema: *beweeegvaardigheid van het jonge kind?*

Loop door elkaar heen in de zaal, op mijn teken zoek je iemand op (het liefst iemand die je nog niet kent), stel jezelf even voor en ga in gesprek. Na een minuut wissel je en mag de ander aan het woord.

'Zittende levensstijl eist al bij peuters zijn tol'

De motorische ontwikkeling van peuters loopt vertraging op. In een Vlaams onderzoek naar bewegingsvaardigheden scoort een kwart van de 1- tot 3-jarigen vandaag slechter dan de peuters van 20 jaar geleden. 'We moeten verdere achteruitgang voorkomen.'

Ingrid De Vos 15-06-21, 10:00

Meer basisschoolkinderen met slechtere motorische vaardigheden na coronalockdown

Na de eerste lockdown vanwege corona in het voorjaar van 2020 was een groter deel van de basisschoolkinderen (4-12 jaar) in Nederland motorisch minder vaardig dan kinderen van die leeftijd vóór de lockdown. Dat blijkt uit onderzoek van het Mulier Instituut.

'Motoriek basisschoolkinderen verslechterd door coronalockdown'

14 sep. 2021 in BINNENLAND

Vooraf jongste en minst vaardige kinderen scoren slechter na de lockdown

Bij de jongste kinderen (groep 1/2) en kinderen die vóór de eerste lockdown al motorisch minder vaardig waren, zijn de grootste verschillen zichtbaar. Van hen is een groter deel minder vaardig na de lockdown. Met name op het onderdeel balanceren scoren na de lockdown meer kinderen uit groep 1/2 slechter. Dit suggereert dat voor het ontwikkelen van balansvaardigheden veel bewegen belangrijk is.

Mogelijke oplossingen

Het is belangrijk de gevolgen van het wegvallen van het georganiseerde beweegaanbod te minimaliseren. Dat kan via inzet van vakleerkrachten, gebruik van een dynamische schooldag en een beweegvriendelijke omgeving, en gerichte ondersteuning voor de zwakkere bewegers.

'Laat kinderen extra bewegen op school'

Scholen moeten kinderen elke dag twee keer een half uur laten bewegen, naast de gewone gymles. Met oefeningen tijdens de les, activiteiten tijdens de pauzes en na schooltijd een programma met buurtsportcoaches kunnen ze hun leerlingen een gezondere leefwijze aanleren.

Ellen van Gaalen en Edwin van der Aa 10 september 2018, 07:28

Kwart kinderen motorisch onvoldoende

Een kwart van de basisschoolleerlingen in Nederland scoort een onvoldoende op bewegingsvaardigheid. Dat is de uitkomst van de zogeheten MQ-scan, die ruim 16.000 kinderen van zes tot en met elf jaar het afgelopen jaar ondergingen, schrijft [De Telegraaf](#).

ANP/Redactie 22-12-17, 07:36

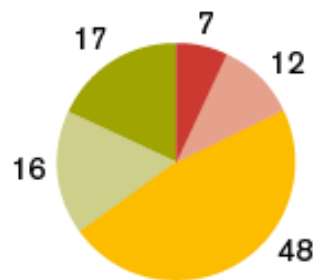
DE HAAGSE
HOGESCHOOL

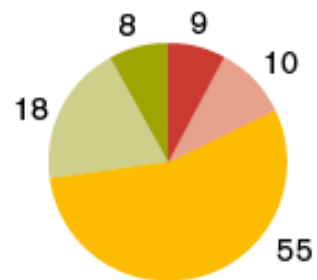
DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Motorische vaardigheid per leeftijd (in %)

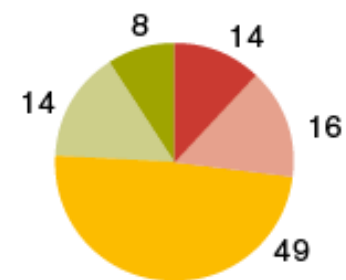
- ruim ondergemiddeld
- ondergemiddeld
- gemiddeld
- bovengemiddeld
- ruim bovengemiddeld

4 jaar

5 jaar

6 jaar

Bron: Hoeboer & De Vries, 2022

Waarde van motorische vaardigheid

- Motorisch vaardige kinderen bewegen over het algemeen meer.

- Motorisch vaardige kinderen voelen zich over het algemeen mentaal en sociaal beter.

- Motorisch vaardige kinderen hebben over het algemeen een positiever zelfbeeld.

- Motorisch vaardige kinderen zijn over het algemeen fitter.

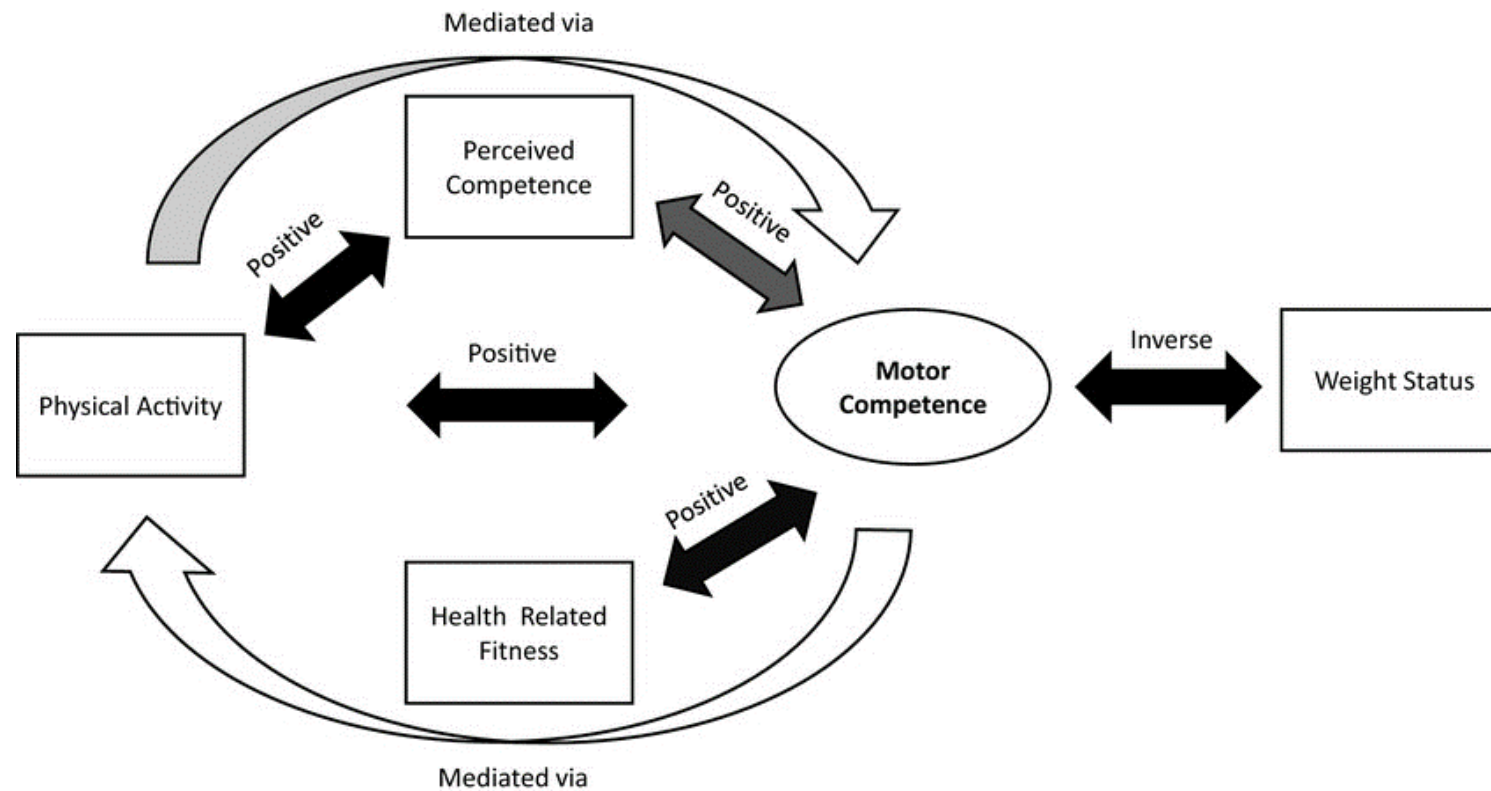
- Motorisch vaardige meisjes zijn over het algemeen vaker lid van een sportvereniging.

- Kinderen die meer bewegen tijdens hun jeugd hebben een grotere kans ook veel te bewegen als zij volwassen zijn.

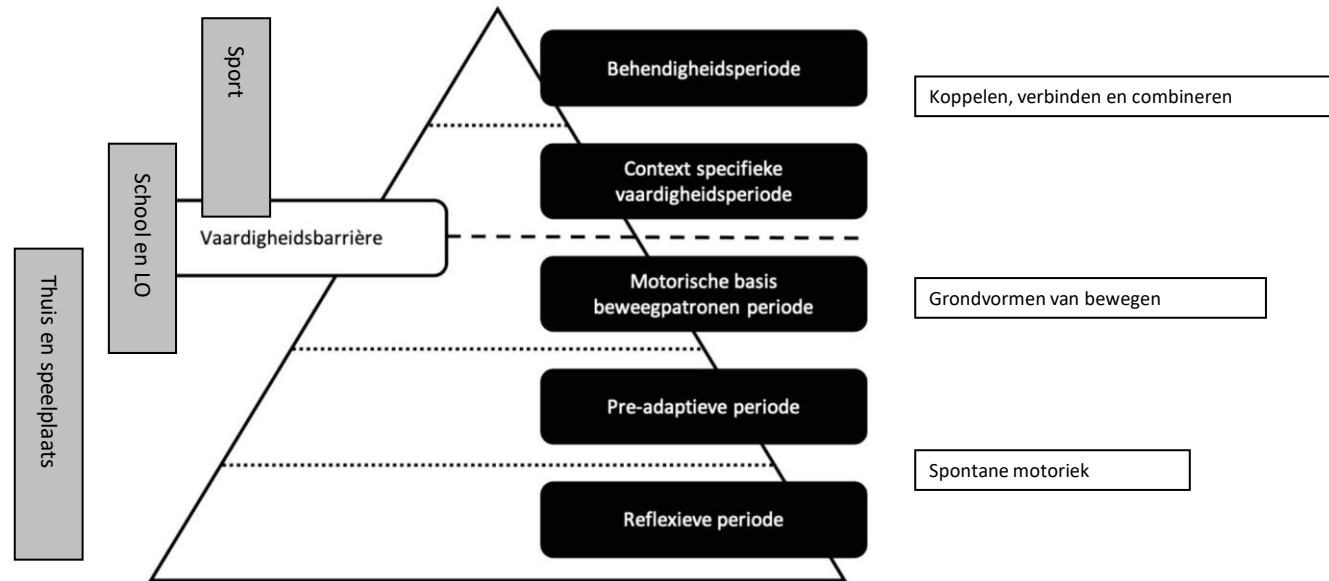
Bron: MQ Scan, Hoeboer & De Vries, 2020

Achtergrond

Bron: Robinson et al. 2015

Achtergrond

Bron: Clark & Metcalfe, 2002

Aanleiding voor onderzoek

- Veranderende rol / verantwoordelijkheden van BSC's (sportakkoord)
- Doelstelling: Aanreiken van bouwstenen en praktische handvatten aan (toekomstige) beweegprofessionals ter bevordering van de beweegvaardigheid van kleuters

START(V)AARDIG

THE HAGUE
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

 **Hanzehogeschool
Groningen**
University of Applied Sciences

University of
Applied Sciences
Windesheim

 Fontys
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

VU **VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM**

 **kenniscentrum
sport & bewegen**

START(V)AARDIG

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Start(V)aardig

Meer kennis nodig over:

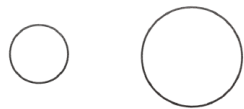
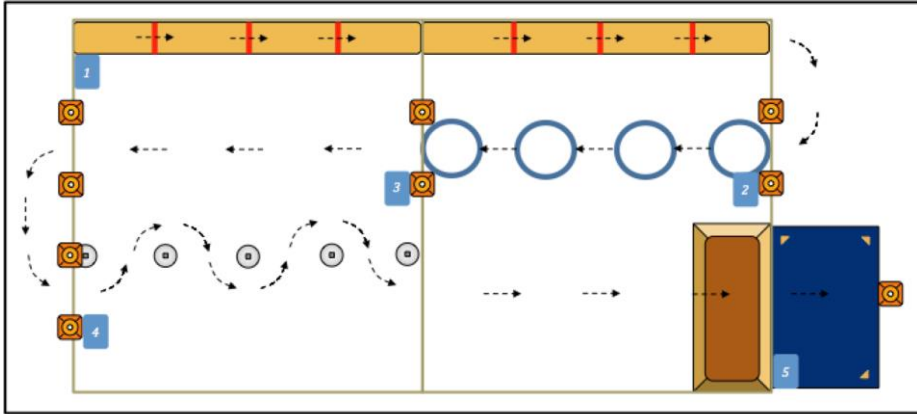

START(V)AARDIG

- De natuurlijke motorische ontwikkeling van kleuters en de risicogroepen (MQ / Plezier / Mot.zelfbeeld / BMI)
- De leefstijl- en omgevingsdeterminanten van de beweegvaardigheid van kleuters (GPS, accelerometrie, vragenlijsten ouders/school)

Athletic Skill Track 1

De Track is geschikt voor kinderen van groep 1, 2. Deze kinderen zijn respectievelijk 4,5 en 6 jaar.

Vragenlijst Start (V)aardig

Spelletje

Start(V)aardig

Meer kennis nodig over:

START(V)AARDIG

- De natuurlijke motorische ontwikkeling van kleuters en de risicogroepen (MQ / Plezier / Mot.zelfbeeld / BMI)
- De leefstijl- en omgevingsdeterminanten van de beweegvaardigheid van kleuters (vragenlijsten ouders/school)
- **Een effectieve interventie ter bevordering van de beweegvaardigheid van kleuters**

Het doel van de review was om enerzijds de effectiviteit eerdere beweegprogramma's bij jonge kinderen te evalueren en anderzijds de werkzame principes voor een succesvol beweegprogramma in kaart te brengen.

INTERNATIONAL JOURNAL OF SPORT AND EXERCISE PSYCHOLOGY
<https://doi.org/10.1080/1612197X.2023.2210597>

REVIEW ARTICLE

Fundamental movement skill interventions in young children: a systematic review

P. Koolwijk^a, J. Hoeboer^a, R. Mombarg^b, G. J. P. Savelsbergh^c and S. de Vries^{a,d}

^aResearch Group Healthy Lifestyle in a Supporting Environment, The Hague University of Applied Sciences, The Hague, The Netherlands; ^bInstitute of Sport Studies, Hanze University of Applied Sciences, Groningen, The Netherlands; ^cDepartment of Behavioral and Human Movement Sciences, Section Motor Learning & Performance, Free University (VU) Amsterdam, Amsterdam, The Netherlands; ^dDepartment of Public Health and Primary Care, Health Campus The Hague, LUMC, The Hague, The Netherlands

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Beweeginterventie (context school en sportvereniging)

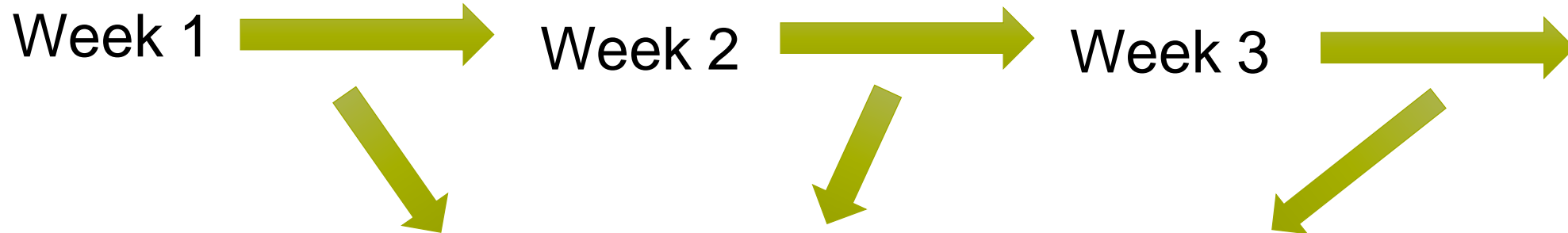
Ontwerp criteria:

- In co-creatie met de vakleerkracht/bsc: gebruiksvriendelijkheid en plezierbeleving centraal
- Breed Motorische Ontwikkeling (FMS)
- Combinatie van deliberate practice & del. Play met gevarieerd aanbod
- Differentiaties op 3 niveaus gebaseerd op de 'pressure conditions' (Scheuer & Heck, 2020)
- 'Time on task' hoog

Iteratief ontwikkel proces

Nieuwe lessen ontwikkelen met input van:

- De trainer/ bsc/ vakleerkracht over de voorgaande les
- De logboek gegevens
- De feedback van de kinderen (smileys)

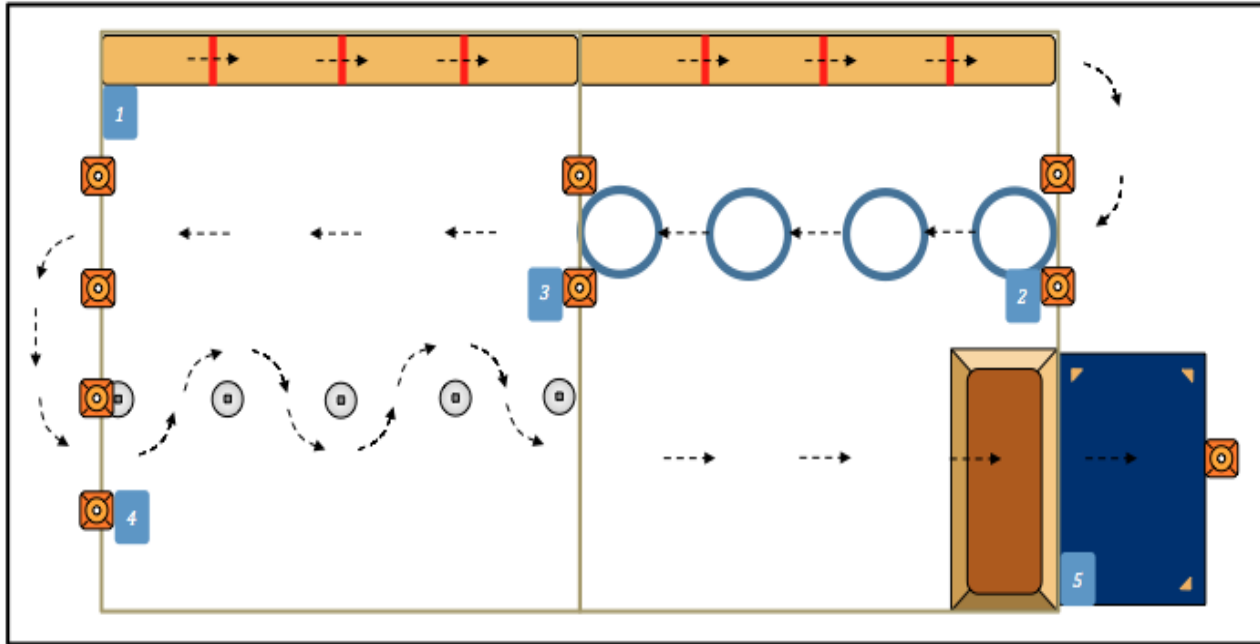
Schema interventie

Deliberate practice

Deliberate play

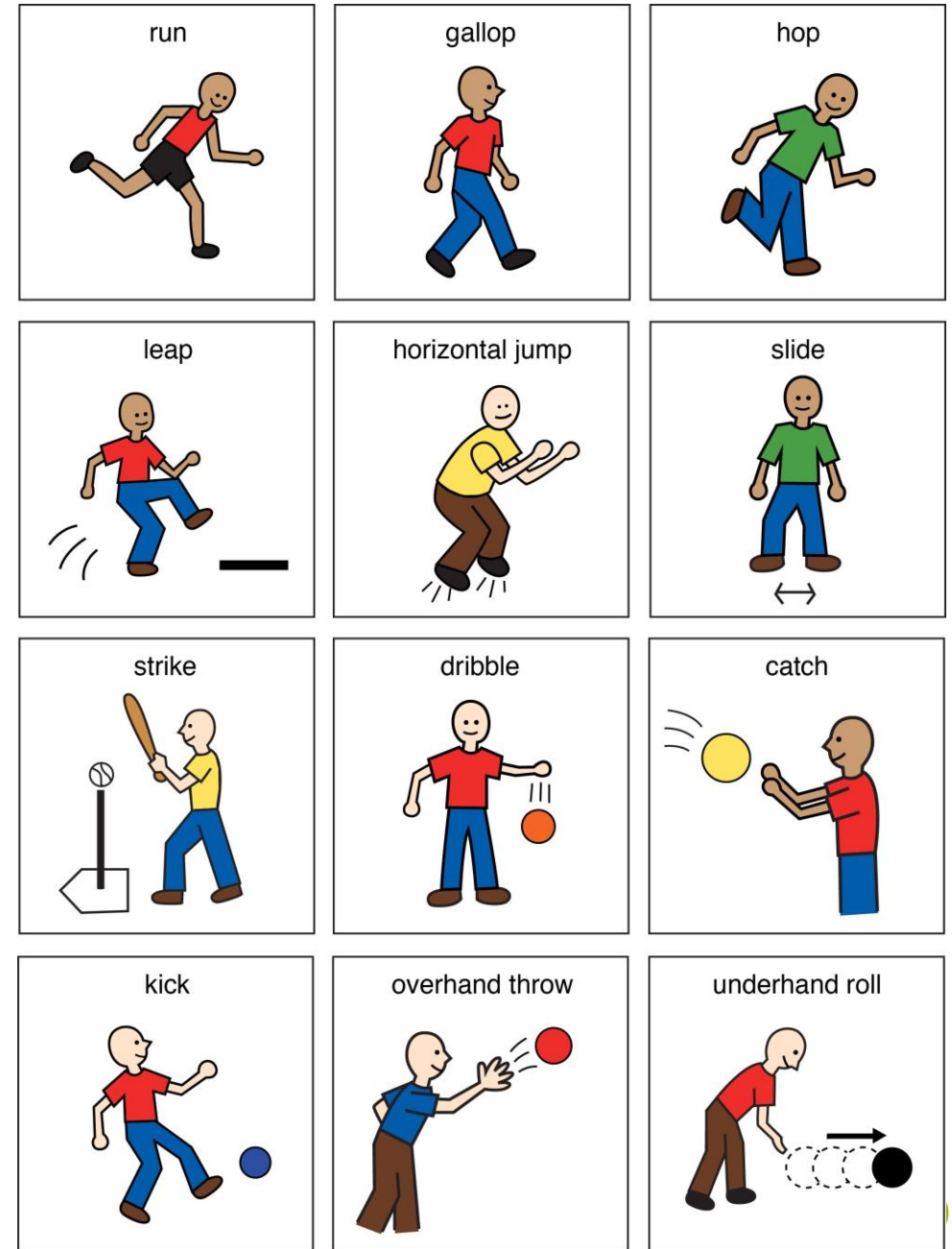
Planning	Thema	Intro	situation 1	Situation 2	Situation 3
Week 1	Circus	Moving to music	Rolling, tumbling, turning	throwing & catching	Moving & locomotion
Week 2	Circus	Moving to music	Balancing & falling	Rolling, tumbling, turning	throwing & catching
Week 3	Circus	Moving to music	Romping & fighting	Balancing & falling	Rolling, tumbling, turning
Week 4	Zoo	Moving to music	Climbing & scrambling	Romping & fighting	Balancing & falling
Week 5	Zoo	Moving to music	Kicking & shooting	Climbing & scrambling	Romping & fighting
Week 6	Zoo	Moving to music	Swinging	Kicking & shooting	Climbing & scrambling

Meetinstrumenten

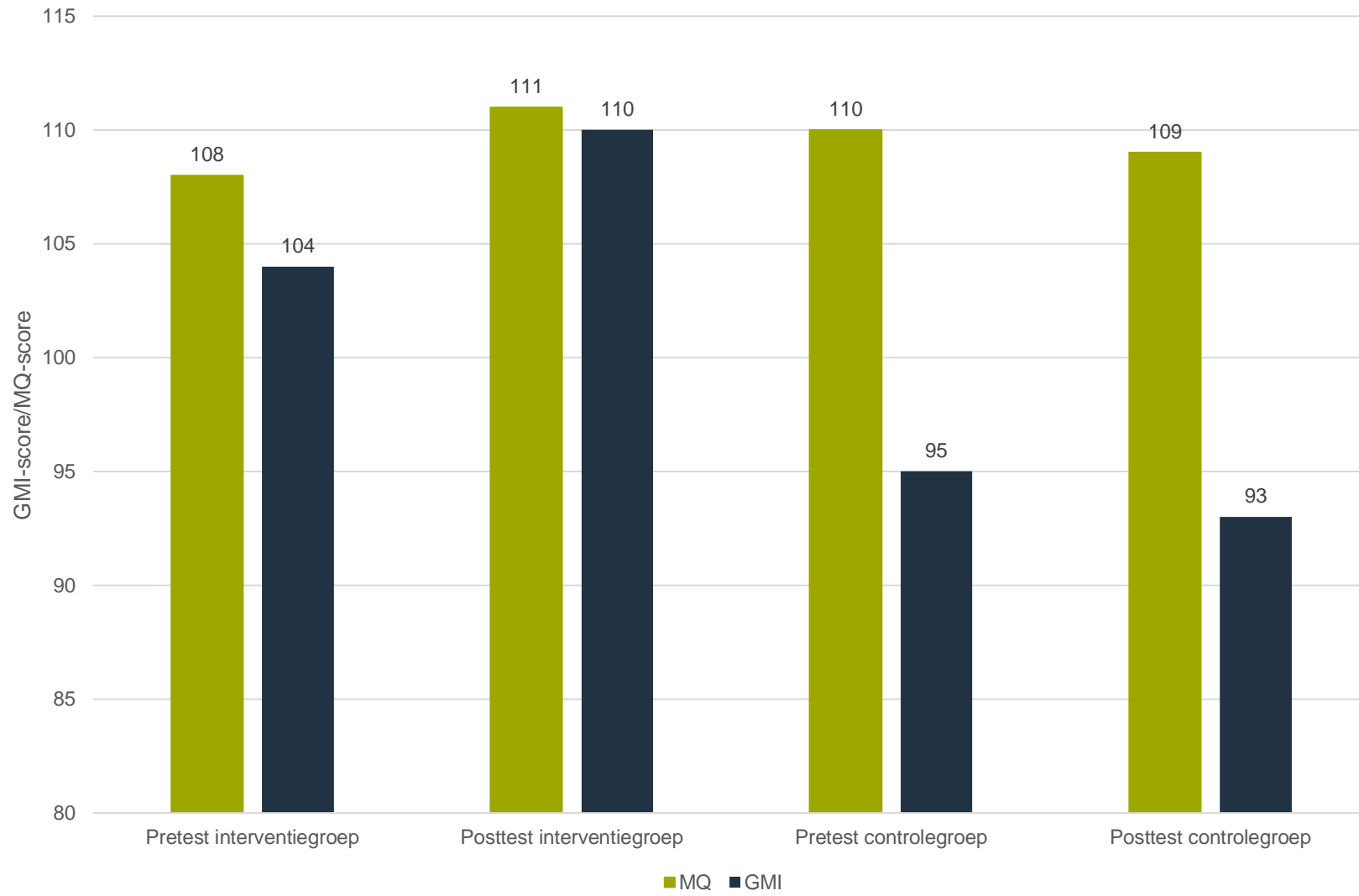

Product orientated (MQ scan)

Proces orientated (TGMD-3)

Pre- en posttest interventie- en controlegroep (1.0 versie)

Ambities

- Verder verwerken van onderzoeksgegevens
- Uitbreiden van de toolbox voor beweegprofessionals
- Vanaf september '24: nascholingsmodule “het jonge kind” (interesse? Mail naar: p.koolwijk@hhs.nl)

week van de motoriek

'Meer én beter bewegen voor de jeugd'

48 TOPIC (ONDERZOEK)

Kleuters in beweging!

Kinderen, maar zeker kleuters vinden bewegen doorgaans leuk. Het is namelijk de natuurlijke behoefte van kleuters om in beweging te zijn; zo ontdekken ze de wereld! Ze leren door te spelen en bewegen waarbij de spraak- en taalontwikkeling, cognitieve, sociaal-emotionele, én de motorische ontwikkeling hand in hand gaan. **Tekst** Pim Koolwijk, Mirka Janssen en Sanne de Vries

Spraak- en taalontwikkeling
Bewegen ondersteunt bijvoorbeeld de taalontwikkeling. Kleuters die bij het praten veel gebaren maken, krijgen gemakkelijker grip op de woorden (Goldin-Meadow, 2006). Bij het praten worden ondersteunende gebaren gebruikt, zoals groot (armen wijd uit

elkaar) en klein (duim en wijsvinger dicht bij elkaar). Ook bij volwassenen zie je dat terug: mensen praten vloeiender als ze gebaren maken tijdens het presenteren en zelfs blinden gebruiken ondersteunende gebaren (Ozgaliskan, Lucero, & Goldin-Meadow, 2016). Kinderliedjes, zoals

hoofd-...
beweging
aan bew
helpen in
weten w
plexere
interacti
tijdens s
aan wat
een rol a
leren reg
dingen d
elkaar d
woord o
andere v
leren de

Cognitief
emotie
Beweging
voor de
ontwikke
baantje
(hoog en
inzicht
schattig
zich ruim
krijgen z
begripp
erover, e
etc. Bew
een posi
emotion
langer in
staat om
beter en
kinderen
lossen (V

Motoric
Dat de m
van kleu
vormen
kleuters
bewust v
en geva
zij een g
vaardig
meer ple
het lukt
is gaan
een posi
melijke
de ande
kleuters
ook: als
gen en d
opdoen

Door het enthousiasme en de beweegdrang van kleuters is het gemakkelijk om als leerkracht succes te ervaren in je gymles. Maar om een les echt lerend te maken is er meer nodig. In dit artikel worden vijf succeservaringen beschreven die de les uitdagender maken en die het leerrendement van de les naar een hoger niveau kunnen brengen. De succeservaringen in dit artikel zijn opgedaan bij het ontwerpen van de schoolinterventie van het onderzoeksproject Start(V)aardig (zie kader). **Tekst** Ingrid van Aart e.a.

“Grote motorische verschillen tussen kinderen in groep 3”

alles over sport

SPORT gericht
In het najaar van 2021 luide schaatscoach Jac Orie de noodklok over de zorgwekkende fysieke ontwikkeling van kinderen en de nieuwe generatie sporters. Zijn noodkreet leidde tot Kamervragen waarin werd beslist om op jonge leeftijd in te zetten op een brede motorische ontwikkeling. Hoe vertaalt je deze ambitie naar de sportpraktijk?

Breed motorisch opleiden

Richtlijnen voor het begeleiden van jonge kinderen

Pim Koolwijk & Sanne de Vries

Voor jonge kinderen (4-6 jarigen) is het belangrijk om motorische vaardigheden te leren. Goede motorische vaardigheden op jonge leeftijd dragen namelijk bij aan een actieve leefstijl op latere leeftijd.^{1,2} In de literatuur wordt gesproken over 'motor competence' (motorische competentie). Deze wordt gedefinieerd als het vermogen van een persoon om verschillende fijn- en grofmotorische handelingen te verrichten die nodig zijn om dagelijkse taken uit te voeren.³ In de kern komt het neer op het beheersen van de fundamentele motorische vaardigheden (FMS: *fundamental motor skills*), die kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën: locomotorische vaardigheden, manipulatieve vaardigheden en balansvaardigheden. Locomotorische vaardigheden betreffen het verplaatsen van het lichaam door de ruimte, zoals hardlopen, huppelen, hinkelen, springen en glijden. Onder manipulatieve vaardigheden vallen gooien, vangen, stuiteren, schoppen, slaan en rollen.⁴ Zonder FMS zullen kinderen niet over de basis beschikken die nodig is om deel te nemen aan latere sport- en spelactiviteiten. Het op jonge leeftijd leren beheersen van de FMS is dus essentieel om een leven lang met

plezier bewegen te waarborgen. Een grote misvatting is echter, dat de ontwikkeling van motorische competentie 'vanzelf' of 'automatisch' verloopt wanneer een kind ouder wordt.^{1,2} Dit is helaas niet het geval.
Trend
De afgelopen decennia laten een zorgwekkende trend zien in de ontwikkeling van zowel de motorische fitheid^{10,11} van kinderen. Ook tonen studies een wederkerige relatie aan tussen een achterblijvende motorische vaardigheid en een verminderde fysieke fitheid.¹² Stodden en collega's⁸ suggereerden in hun toonaangevende model dat het ontwikkelen van motorische competentie fundamenteel is voor betrokkenheid bij fysieke activiteiten. Een paar jaar later veronderstelde de onderzoeksgroep van Robinson⁹, in een herziening van het model van Stodden⁸, dat het ontbreken van motorische competentie leidt tot een negatieve spiraal in de deelname aan bewegingactiviteiten, aangezien kinderen niet de competentie en het vertrouwen hebben om te bewegen en niet zullen genieten van deelname aan activiteiten waarvan ze denken dat ze niet succesvol zullen zijn. Tot slot heeft de recente actualiteit - met

Sportgericht nr. 2 | 2022 - jaargang 76

Start(V)aardig: pedagogisch-didactisch handelen in de kleutersport

Om te achterhalen welke aspecten van pedagogisch-didactisch handelen van belang achten binnen de individuele interviews afgenomen, de belangrijkste bevindingen die voor het begeleiden van kleuters...

(het beweegaanbod) van een interventie, maar ook om de wijze waarop deze inhoud gebracht wordt.

Pedagogisch Kompas

www.pedagogischsportkompas.nl

Methode

Om te achterhalen welke aspecten van pedagogisch en didactisch handelen professionals van belang achten in het beweegaanbod voor kleuters, zijn individuele interviews afgenomen bij zeven buurtsportcoaches die beweegprogramma's voor kleuters uitvoeren. De (semi-structureerde) interviews zijn afgenomen aan de hand van een aantal brede onderwerpen (o.a. belangrijke randvoorwaarden voor een programma, betrokkenheid, didactiek en pedagogiek). Alle buurtsportcoaches gaven les aan kleuters of hadden recente ervaring hiermee. Daarnaast begeleiden ze als buurtsportcoach of als clubkadercoach vaak ook groepsleerkrachten tijdens de gymles of vrije spellen op een vereniging. De interviews zijn opgenomen en samenvattend uitgeschreven en geanalyseerd.

Resultaten

Plezier centraal
Alle buurtsportcoaches benadrukten dat het plezier in bewegen essentieel is bij kleuters, 'plezier is de basis voor bewegen, als ik zie dat ze er geen plezier aan beleven, dan is mijn les niet geslaagd'. Het gaat vooral om het 'vroeg starten en enthousiasme voor

Ig: @nacionmillonaria_

Vragen?

**Dank voor jullie
aandacht!**

p.koolwijk@hhs.nl

DE HAAGSE
HOGESCHOOL